

Beskrivelser til «Skriveverksted» 1. trinn 2021 – 2022

Tips og inspirasjon er hentet fra egen praksis, ulike artikler på skrivesenteret sin hjemmeside og i bøkene: «Skriving i begynneropplæringen» (Myran, Johansen, Kvistad, Tollaksen & Skar, 2021) og “Førsteklasses skriving” (Johansen og Bjerke, 2020).

Gjennom hele året: «Flaskeposten».



Helt fra skolestart, og gjennom hele året, kan elevene skrive det vi kaller for «flaskepost»: Brev hjem til foreldrene om det de har opplevd på skolen. Målet er at elevene skal skrive tekster som formidler noe til reelle mottakere, som vi vet er viktig for elevenes motivasjon og læring.

Det er praktisk å bruke en bok for å holde tekstene samlet. Oppfordre gjerne foreldrene til å skrive en kort hilsen eller kommentar til arbeidet etter at boka er tatt med hjem. Det vil gi en ytterligere forståelse for at skrivinga når en mottaker og har en funksjon.

Uke 34: Dette er meg!

Elevene lager en tekst for å presentere seg selv. I denne teksten kan de tegne seg selv, huset sitt, familien sin og eventuelt annet som de er opptatt av/ liker godt/ er viktig i

livene deres. Til tegningene kan de få i oppgave å skrive navn (eventuelt forlyd i navn), farge på hus og ellers det de kan uttrykke skriftspråklig. Eleven benytter de bokstaver, tegn og symboler de har kunnskap om for å uttrykke seg. I en så tidlig fase av skriveopplæringa vil det være viktig at skrive læreren skaper et trygt og støttende skrivemiljø, hvor elevene oppfordres til å eksperimentere, bruke fantasien og være kreative i sine uttrykk, i tillegg til å gi de tilgang på de bokstaver og tegn de etterspør underveis i prosessen.

Uke 36: Bukkene Bruse

Les eventyret om bukkene bruse. Får man tid, kan man også dramatisere. Et par-tre saueskinn, en benk til bro og en bustete parykk til trollet holder i massevis.

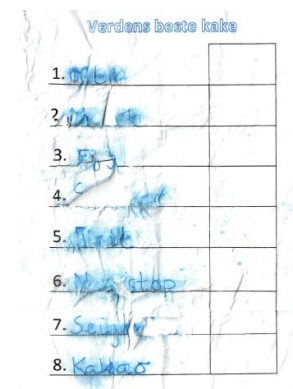
Vis bilde av en seter på smartboard. Elevene skal nå skrive et postkort fra bukkene til de hjemme for å fortelle om turen til setra, hvordan møtet med trollet var, hvordan det var på setra etc. Lag gjerne en mal av et postkort som skriveramme.

	Til
	Fra

Elevene oppfordres til å skrive med det språket de har (tegninger, skrift, skribleskrift, enkelt lyder osv.)

Uke 38: Verdens beste kake

Iscenesetting: Lærer forteller at hun/han skulle bake en kake i går, men var uheldig å snuble med et glass vann slik at oppskrifta ble bløt og ikke lenger leselig. Lærer viser da frem en oppskrift som er ødelagt og uleselig av vannsøl (må ordnes på forhånd).



Oppgaven til elevene er nå å lage en ny oppskrift. Hva trenger man for å lage verdens beste kake? Kort idemyldring blant elevene, enkelte ingredienser skrives opp på tavla (for avskrift til de som har behov for det). Elevene skriver med det språket de behersker.

På baksiden av arket skal de tegne kaka de skal bake.

Uke 40: Friminutt

Iscenesetting: Læreren forteller at foreldrene deres er veldig nysgjerrige på hva barna deres gjør i friminuttene på skolen, og at vi nå skal skrive en tekst som forteller dem dette.

Læreren kan også fortelle fra sin egen skoletid og hva hun/han likte å gjøre i friminuttene da. Lærer lager og viser fram en modelltekst fra sine friminutt.

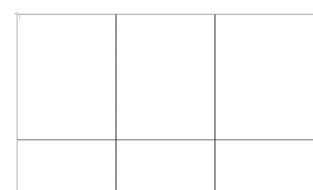
Elevene skal velge ut tre ting de liker å gjøre og bruke skriveramma til å beskrive disse tre ulike aktivitetene.

Elevene kan tegne i den store ruta, og

forsøke å skrive

bokstaver/tegn/ord/setninger i den lille

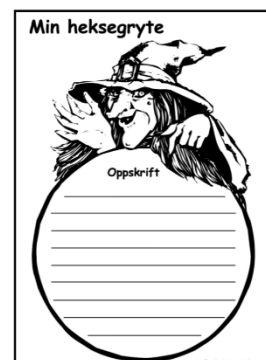
ruta (eller så skriver de der det måtte falle



dem naturlig). Teksten tar elevene med hjem og får i oppgave å lese den for foreldrene.

Uke 43: Helga heks

Iscenesetting: Lærer kler seg ut som ei heks. Kommer stormende inn i klasserommet, sint, fordi sopelimet hennes ikke virker (du trenger derfor en sopelime). Inne i klasserommet blir elevene med på å telle høyt til tre og heksa forsøker å få fart på sopelimet på «tre». Det går ikke, og heksa blir sint, frustrert og stamper i golvet (her er det bare å by på seg selv). Heksa forteller at hun trenger et heksebrygg for å få fart på sopelimet. Elevene må være med å bestemme hva som skal være opp gryta (du trenger derfor ei gryte, gjerne ei sort støpejerngryte). Klassen skriver ei liste over ingredienser sammen på tavla. Elevene kommer med forslag (dette kan være slim, rotter, negler, meitemark, chili etc.). Etterpå er det individuell skrivning ved pultene (Skriveramme finnes på undervisningsmetoder.no, under Halloween). Elevene finner på nye ting, skriver av fra tavla eller kombinerer dette. Når skriveøkta er ferdig får alle komme med forslag på hva som skal i gryta. Lærer later så som om dette puttes ned i gryta, simsalabim og hokus pokus så ligger det ei flaske med grønn heksebrygg i gryta (lager dette med gul saft og blå konditorfarge). Elevene får så smake litt av heksebrygget i en kopp. Til slutt tar Helga heks en liten slurk og får fart på



sopelimet. Suser noen runder raskt rundt i klasserommet og forsvinner ut døra.

Uke 45: Brev til barnehagen

Elevene skriver og tegner om hvordan det er på skolen. Brevene bringes til den barnehagen eleven gikk i. Fint om man lager et fint brevark elevene kan skrive på.

Felles samtale i forkant av skrivinga: hva ville du fortalt til barnehagen din?

Hva liker du best på skolen?

Hva har du lært?

Modeller start og slutt (Hei, til, fra, hilsen m.m) og ulike setningsstartere (som skrives opp på tavla):

På skolen liker jeg å...

Jeg har lært å...

Breveene sendes barnehagen og så kan man håpe på svar.

Uke 47: «Den lille larven Aldrimett»

Undervisningsopplegget starter med at modellteksten «Den lille larven Aldrimett» blir lest felles. Etter at boken er lest, snakker vi om innholdet i boken og hvordan den er organisert. Spørsmål som; Hvem er med i boken? Hvordan starter setningene? Dette for å gi elevene innsikt i strukturen.

Før elevene startet med å skrive sin egen bok, bør man jobbe grundig med ulike idéer- og hvordan deres egen bok kan skrives. Hva skal min bok hete? hvilke grønnsaker/annen mat skal dyret spise seg gjennom på de ulike dagene? Målet er at elevene selv skal velge «hovedperson» (dyr) og hva som skjer/ spises i deres egen bildebok.

Uke 49: Ønskeliste

Elevene skriver en ønskeliste til julenissen eller til bursdag. Snakk om når vi har bruk for å skrive lister, hvorfor vi trenger det og hvordan disse ser ut. Man kan godt lage og bruke en lang, smal og tom liste som skriveramme.

Uke 1: Forske på vann og kulde

Skriving i naturfag.

Elevene skal stille en hypotese, utføre forsøket, beskrive hva som skjedde og skrive om hypotesen stemte eller ikke.

Samtal med elevene hva de tror vil skje med vann som blir utsatt for kulde. Skriv ned noen av hypotesene elevene kommer med på tavla (det de tror vil skje).

Fyll melkekartonger med vann, tilsett gjerne ulike konditorfarger i boksene.

Kartongene settes ute i kulda.

Dagen etter observerer vi. Hva skjer med melkekartongene? Hvorfor? Stemmer hypotesen din?

Man kan også helle vann på en flaske og sette en strek ved vannivået før flasken settes ute. Hva skjer med vannet i forhold til streken etter at flasken har stått ute i kulda? Lag gjerne en hypotese til dette også.

Elevene lager en rapport med overskrift, hypotese og tegninger/skrift som forklarer hva de har gjort.

Rapporten kan elevene ta med seg hjem og forklare hva de har gjort og hva de fant ut.

En fin avslutning på oppgaven er å lage is-skulpturer av de frosne og fargerike isblokkene.

Forsøk: _____

Navn: _____

|

Hypotese: _____

Dette gjorde vi:

Resultat: _____

Uke 3: Hundredagerstekst

Lag en tekst, eventuelt en bok, om de første hundre dagene på skolen. Elevene skriver og tegner fra det de har opplevd og vært med på, og om det de har lært i løpet av de første hundre dagene på skolen.

Det anbefales å starte med en felles samtale om hva de husker og om det de har lært i løpet av disse dagene, for å hjelpe elevene i gang med skrivinga. Hva kan du nå, som du ikke kunne før? Hva har vi gjort? Hva har du likt best av det vi har gjort? (kanskje lurt å ha noen viktige ord skrevet opp på tavla).

Uke 5, 6 og 7: Skinnvotten

<https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fnaturvernforbundet.no%2Fgetfile.php%2F1366104-1395906025%2FDokumenter%2FUndervisnings%2520og%2520naturglede%2FVedlegg%2520Eventyret%2520om%2520Skinnvotten.docx&wdOrigin=BROWSELINK>

Les skinnvotten (et Ukrainsk eventyr) for elevene. Fortsett med en litterær samtale knyttet til teksten.

Elevene får så utdelt en kopi av skinnvotten og de ulike dyrene i eventyret. Votten og dyrene klippes ut og dyrene limes på votten. Elevene får nå i oppgave å gjenfortelle eventyret med hjelp i votten de har laget. Først for en læringspartner, så foran klassen (for de som har lyst til det), før de tar med votten hjem og får i lekse å gjenfortelle for noen hjemme.



Klassen kan etter dette arbeidet også lage en animasjonsfilm av eventyret, ved hjelp av en vott, dyr som de lager i plastelina, bakgrunnsbilde av en skog, et kamera (mobil) og Moviemaker på PC.

Lenke til film på youtube.com (laget på Frol b.s våren 2021):

<https://www.youtube.com/watch?v=oCpvKH9wTkg>

Som en avslutning på dette opplegget kan elevene skrive sin egen bok med utgangspunkt i eventyret. De kan da variere hvilket plagg (lue, buff, tøffel, sko etc.) som mistes, i hvilket miljø historien tar plass (på et kjøpesenter, i syden, på skolen, etc.) hvilke dyr som søker ly, og hva som skremmer dem ut. Bøkene presenteres og leses høyt for klassen etter endt arbeid (del klassen i to grupper om de er mange).

Uke 10: Lua mi

Elevene skal nå skrive en beskrivende tekst. I forkant av skrivearbeidet kan man snakke om hvilke ord man bruker for å beskrive ting (adjektiv). Ord som er vesentlige for å beskrive luer, skrives opp på tavla.

Elevene henter med seg lua si fra garderoben og har den på pulten under arbeidet. De får så utdelt en skriveramme der det er plass til både å tegne og skrive. I skriveramma kan man velge å lage ferdig omrisset av ei lue, som elevene farger lik sin egen lue, ellers tegner de den selv.

Det vil også være til stor hjelp for mange å få en startsetning som er skrevet opp på tavla. Dette kan for eksempel være:

Lua mi er _____

Uke 12: Etterlysningsplakat

Ekstra morsom blir denne skriveøkta om en iscenesetter selve tyveriet og at en utkledd voksen tar rollen som tyv (gjærne ikke mer utkledd enn at elevene skjønner at dette er en lek). Tyven kommer helt plutselig inn i klasserommet og stjeler en ting før han fyker på dør igjen (lurt å stjele noe som hører læreren til, tar man noe som hører til en av elevene kan det bli for sterk kost for enkelte).

Elevene blir så satt på saken og får i oppgave å lage en etterlysningsplakat for at tyven skal bli tatt. Plakaten må inneholde en tegning av tyven, nøye beskrivelser av hvordan

han så ut og av det den tok. Man kan også skrive hvem som skal kontaktes og hva som er belønningen for å finne tyven.

Lag en skriveramme som elevene fyller inn i (finnes i boka «Skriving i begynneropplæringen»).

Etterlysningssplakatene henges opp rundt omkring på skolen etterpå.



Uke 14: Kjæledyret mitt/ kosedyret mitt

Elevene lager en bok der de beskriver og forteller om kjæledyret/kosedyret sitt. La de bruke fantasien, skrive og tegne slik de selv ønsker at boken skal være.

Boka presenteres for klassen etter endt arbeid.

Begrep som tittel og forside kan fint presenteres før arbeidet starter, i tillegg til å snakke om hvordan en forside kan lokke en leser til å åpne boken.

Uke 16: Det blir vår

Gå på tur og se etter vårtegn. Elevene lager en multimodal tekst til de observasjonene de gjorde på turen. Kanskje kan læreren ta bilder av vårtegnene, slik at elevene kan knytte den skriftspråklige delen av teksten til disse bildene. Tekstene henges opp slik at andre kan lese dem.

Uke 20: 17. mai

Elevene skal skrive en faktatekst om 17. mai. På forhånd må de få presentert fakta om hvorfor vi feirer 17. mai og om ulike tradisjoner knyttet til denne feiringa. I tillegg bør man også samtale om forskjellene på fiksjon og saktekster, og gi elevene i oppgave å forsøke å bare skrive fakta (selv om vi ikke korrigerer annet innhold).

Uke 22: Brev til skolestarterne

Elevene skriver brev til høstens skolestartere. I brevet skal de ønske dem velkommen til skolen. De kan også fortelle hvordan det er å gå på skolen, hva de har lært, hva de gjør i friminuttene og hvordan lærerne på skolen er. De skal også stille et spørsmål til leseren. Mottakerne er de barna som skal starte på skolen etter sommerferien. Brevet blir delt ut på førskoledagene.

Prosessen starter med idémyldring og samtale om hva som kjennetegner brev som sjanger, og hva vi kan skrive i et brev til en som skal begynne på skolen. Formålet med denne aktiviteten er å aktivisere og utvide elevenes bakgrunnskunnskap. Hva vet elevene om å skrive brev? Hva slags type brev finnes? Hvordan begynner og avslutter vi et brev? Hva kan man spørre en skolestarter om?

Klassen kan godt skrive et brev sammen som skrives opp på tavla, som støtte til de som ennå ikke er klare for å skrive på egenhånd.

(bildet er hentet fra skrivesenteret.no).

13. mai 2016

TILBENSKOJES TATER

VELKOMEN TIL

CHARLOTTEVLUND

BARNESKOLE

VI LÆRER Å SKRIVE

OG VI HAR DET GØY.

JEG HAR OGSÅ LÆRT

MATE.

I FRIMINUTTENE

LEKER VI MASSE.

LÆRERN MIN ER

SNIL OG STRONG.

J HÅPER

DU LIKER DEG?

HILSEN MARTIN H